

Szerkesztette: **Veress Gábor:**

A MINŐSÉGÜGY ALAPJAI

Műszaki Könyvkiadó – Magyar Minőség Társaság, Budapest, 1999. 282 p.

A minőség és a minőségbiztosítás a legrégebb időktől kezdve foglalkoztatja az emberiséget. Napjainkban a minőség egyre fontosabbá válik a piaci versenyben, mert a minőség értéket jelent; magában foglalja a társadalom értékítéletét arról, hogy a termelési-fogyasztási folyamat mennyire elégíti ki az igényeket. A korszerű minőségügy e folyamat minőségének a szabályozásával foglalkozik. A szabályozás nemzeti minőségügyi szabályozási rendszerrel és vállalati minőségmenedzsment rendszerrel történik. A könyv ezek működtetésével, az igénykielégítési folyamat jogi, gazdasági, társadalmi vonatkozásaival, a minőség összetevőivel, a megfelelésesség jellemzőivel, a védelem és biztonság kérdéseivel foglalkozik.

A minőségügy célja a piaci igénykielégítési folyamat olyan szabályozása (nemzeti és vállalati szinten), hogy az minden érdekelt igényeit a lehető legjobban elégítse ki s így számukra minél több értéket adjon. Így válik a minőségügy értékteremtővé! A nemzeti minőségügy szabályozórendszer keretében annak felépítését, a nemzeti minőségpolitika kialakítását, a minőségügyi szabályozókat, a minőségügyi helyzet értékelését ismerjük meg. A műszaki szabályozási minőségügyi rendszer a szabványosításból és mérésügyből, az általános és hatósági műszaki szabályozási rendszerből áll. Megismerjük a magyar szabályozás célját, a nemzeti szabványosítás rendjét (összhangban az EU jogalkotásával). Az igazságszolgáltatási minőségügyi rendszer a társadalmi, a fogyasztói és a termelői érdekek védelmére terjed ki, az ún.

elősegítő minőségügyi rendszer célja pedig a nemzetgazdaság versenyképességének növelése érdekében a minőségügyi kultúra elterjesztése, fejlesztése, tájékoztatási, támogató és oktatási-kutatási rendszer működtetése.

A könyvnek a vállalati minőségmenedzsmenttel foglalkozó része összefoglalja mindazokat a vállalati tevékenységeket, amelyek kapcsolatosak a minőséggel. A vállalkozás felső menedzsmentjének alapvető célja a szervezet és az eljárásrend kidolgozása, karbantartása és fejlesztése. Természetesen tekintettel kell lenni a támogatási lehetőségekre, a vállalkozás képességeire és a rendelkezésre álló erőforrásaira. Minőségügyi tevékenységei a vállalati minőségpolitika meghatározásából, a vállalat minőségügyi helyzetének vállalati szintű értékeléséből és a felső vezetői minőségügy áttekintéséből állnak. A termelésmenedzsment meghatározza, hogy a vállalkozás milyen termékeket termeljen, a termelési folyamat minőségmenedzsmentjét a minőségügyi termelési egységek kialakításával kell megvalósítani. Ezek kialakítása után a vállalati termelés minőségmenedzsmentjének feladatait a részletes minőségügyi tervezés, a minőségügyi felülvizsgálat és a minőségügyi egységek minőségügyi helyzetének értékelése képezik.

A termelési egység minőségszabályozása, minőségbiztosítása, minőségtökéletesítése után az üzleti folyamatok újjaalakításáról olvashatunk a könyvben. A minőségmenedzsmentnek a termelési egységen kívül a teljes termelési folyamatra ki kell terjednie: a tervezésre, a létesítésre, a termelésre és a fogyasztókapcsolatra egyaránt. A vállalat minőségügyi rendszere tárgyalásánál

a minőségügyi szervezetet és tevékenységeit, a rendszer követelményeit, a szabványokat és dokumentumokat, a minőségügyi rendszer létrehozását, átvizsgálását és tanúsítását ismerjük meg.

Részletes tájékoztatást olvashatunk a könyvben a teljes körű minőségmenedzsment (TQM=Total Quality Management) szemléletmódjáról, értelmezéséről. Lényege a folytonos minőségtökéletesítés (quality improvement). A TQM a szervezet olyan menedzsmentrendszere, amelynek központjában a minőség áll, mindenki részvételén alapul, a hosszú távú sikert tűzi ki célul és a fogyasztói elégedettséget, a szervezet tagjainak és a társadalomnak a hasznát tartja szem előtt. Alkalmazásánál figyelembe kell venni a felső vezetők elkötelezettségét, részvételét, a vevői kívánságok megértését és kielégítését, a folyamatok mérését és folytonos tökéletesítését, az egyének képességeit és folyamatos fejlődését, a vállalati célok és az egyéni hozzáállás összehangolását. Legfontosabb sajátosságai: megfelelő vezetés, célirányosság, hatékony erőforrás-gazdálkodás, emberközpontúság, mindenki aktív részvétele, a szellemi kultúra átalakítása és fejlesztése, külső társ kapcsolatok, valamint természetesen korszerű menedzsment-módszerek alkalmazása (innovációmenedzsment, változásmenedzsment, információs rendszerek, az üzleti folyamatok új újjaalakítása). A minőségmenedzsment sikere a szervezés és működtetés emberi tényezőin múlik. Ezek közé tartozik az egyén szakmai fejlődése, boldogulása, a kapcsolatok minősége, javítása, a kölcsönös bizalom és együttműködés, s a vezetés működésének a minősége. A TQM szemléletű ember állandóan képezi magát, munkáját

küldetésnek fogja fel, nem foglalkozik mások negatív hozzáállásával, kiegyensúlyozott, barátságos és nyílt. A szervezetnél és az egyes embernél a jövőkép kialakításával, a célok és lehetőségek tisztázásával, a közösségi érzés elmélyítésével lehet eredményt elérni.

A vállalati minőségkultúra a minőségügyi kérdésekhez való hozzáállást, a hozzáértést, a minőségügyi tevékenységek hatékonyságát határozza meg. Szükség van állandó fejlesztésre, ennek érdekében minél több eszközt kell alkalmazni. Nagy jelentősége van a minőségügyi oktatásnak és a csoportmunkának. A továbbiakban a hatékonyság, az idő és az erőforrások jelentőségéről olvashatunk a minőségmenedzsmentben, majd a minőséggazdaságosság, a minőségmenedzsment pénzügyi kérdéseit ismerjük meg. Végül az igénykielégítési folyamat minősége értékelésének alapelveiről tájékozódhatunk az értékelés módszereinek és a minőségek összehasonlításának a bemutatásával. Szó van itt – többek között – a minősítés elvéről, a minőségjellemzőkről, majd példákat találunk a minőségmutatók minősítésre. Az igénykielégítési folyamat minőségmutatója: a minőségi díj értékelőrendszere keretében az európai minőségi díj követelményrendszerét, a minőségmutató számítását, a minőségjellemzők mérését ismerjük meg. A többtényezős döntéshozatal minősítő módszereinek és az alakfelismerő minősítő módszereknek a bemutatása zárja a könyvet.

A minőségügy tárgyát, tartalmát és terjedelmét tudományos igényességgel tárgyaló könyv a teljességre törekedve ad képet a minőségügyi szabályozás összetettségéről, sokrétűségéről. Hozzásegíti az olvasókat

annak megértéséhez, hogy a minőségügyi szabályozás és a vállalati minőségmenedzsment hogyan biztosítja a kiváló minőséget, s hogyan védi a fogyasztók és az egész társadalom érdekeit.

R. I.

Szerkesztette: Bara Zoltán és Szabó Katalin:

GAZDASÁGI RENDSZEREK, ORSZÁGOK, INTÉZMÉNYEK
Bevezetés az összehasonlító gazdaságtanba

Aula Kiadó, Budapest, 2000. 610 p.

A gazdasági jelenségek egyetlen országban sem függetlenek a politikai-kulturális környezettől; az összehasonlító gazdaságtan a társadalmi hatásokkal együtt vizsgálja, magyarázza az egyes gazdasági jelenségeket, megvilágítva az összetevők közti kapcsolatokat is. Rámutat arra, hogy az intézményeket befolyásolják a vállalkozások, nemzetgazdaságok teljesítményei; a kapitalizmus kezdettől fogva intézményi változásokon ment keresztül, lévén változásokra nyitott rendszer. Az összehasonlító gazdaságtan tanulmányozása különösen fontos és időszerű napjainkban, amikor Közép-Kelet-Európában politikai-társadalmi és ezzel együtt gazdasági rendszerváltás is van folyamatban. A különböző gazdasági rendszerek összevetése fontos gyakorlati problémákat is felvet, fontosak a rendszerek közti kapcsolatok. A könyv azt mutatja be, hogyan működik és milyen eredményeket ért el a kapitalista rendszer századunk végére. Tanulmányozása mindazoknak a figyelmébe ajánlható, akik munkájuk során eltérő gazdasági berendezésű országokkal találkoznak.

A gazdaság legfontosabb intézményei közt arról olvashatunk, hogy meghatározó jelentőségűek a tulajdon intézménye és a gazdasági tevékenységet koordináló intézmények, valamint a piac mint a gazdasági koordináció alapvető intézménye. A piaci koordináció csak akkor érvényesül, ha a termékeket piaci értékesítés céljából termelik. A modern piacgazdaságban fontos az állam szerepvállalása, koordináló tevékenysége is. A piac által vezérelt gazdaság, az állam által vezérelt piacgazdaság és a tárgyalásos gazdaság modelljének bemutatása után az állami beavatkozás eltérő típusainak történeti kialakulását ismerjük meg. A jóléti állam a modern piacgazdaság alapvetően fontos, meghatározó intézményegyüttese. Az ilyen államok elkötelezettek polgáraik anyagi és szellemi javai (foglalkoztatás, jó egészségi állapot, műveltség, megfelelő lakás, táplálkozás) iránt, s ennek érdekében aktívan beavatkoznak a gazdasági folyamatokba. Az államnak a hatékonysági szempontokkal is törődnie kell: nem sértheti a magántőke tevékenységét, s amennyiben termelőként, szolgáltatóként is fellép, a legkisebb költségekkel s a lehető legnagyobb eredménnyel kell teljesítenie funkcióit. Az állam azonban nem mindig tud megfelelni a jóléti követelményeknek, a társadalomnak gyakran a kormány kudarcaival kell számolnia...

A kormányzati kudarcok okai különfélék (nyomásgyakorló csoportok, bürokrácia, a piac kikapcsolása); hosszabb távon negatív következmények bontakozhatnak ki a fejlett jóléti rendszerekben. Felsorolja a könyv azokat a hatásokat, amelyek aláássák a jóléti állam alapjait. Megváltozott az a gazdaság, amely a jóléti felépítmény alapja volt; az új technológiai rendszer más alapelveken nyugszik, mint amilyenekre a